בח א מיי׳ פ״ג מהלכות חמד

במ ד מיני מ״ה מהלכות מ״ז

קמו סעיף יד: ב מיי׳ שם הלי ו ופ״ג

מהלי חמץ הלכה יא סמג עשין לע טוש"ע א"ח סי

ממה סעיף א: תמה ספיף ח. ד מיי' פ"ד מהלכות חמץ הלכה א ב טוש"ע

ל"ח סרי תמח סעיף א: סב ה מיי' פ"א מהלי חמן הל' ד סמג לאוין עו

טוש"ע שם סעיף ג

הלכה יא סמג עשין לט

או״ח סימן תמה סעיף א:

א) [ל"ל אביי אמר], ב) ע"ז מג:, ג) [עירובין סד:], ד) [דף לד.], ד) בס"ח: דממאים, ו) רש"ל, ו) ולקמן כנו.ז, ה) ולעיל כד.],

תורה אור השלם ו. מצות יאכל את ו. בַּבּחוּר בַּאָּבר שִׁבְעַת הַיְּמִים וְלֹא יַרְאֶה לְךְּ חָמֵץ וְלֹא יַרְאֶה לְךְּ שְׂאֹר בְּכָל וְּבֻלֶּךְ:

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה בין לפני וכו שתחשך בין לחתר זמנו כל"ל והד"ה: (ב) תום' ד"ה ע"ז וכו' למחים והכי : אמרינן התם

מוסף רש"י ר׳ יוסי אומר שוחק וזורה לרוח. שלא יכשל בה ישראל ליהנות ממנה .(נע"ז מג:)

מוסף תוספות

א. [ואדרבא] כתיב לא ידבק בידך מאומה מן החרם ואפי׳ כל דהו. מוס׳ המלח שרי בעיניה. תוס׳ שאנן. ג. דלרבה אחיי יוסף כיוז דמאיס לא בעיא

רבינו חננאל

חזר ר' יהודה ודנו דיו תותירו, וחמץ הרי הוא בבל תותירו, מה נותר טעון שריפה אף חמץ טעון שריפה. אמרו לו חטאת העוף הבאה על הספק ואשם תלוי לדבריך יוכיחו שהן בבל תותירו, . כדכתיב לא יניח ממנו עד ואתה אומר בקבורה, דתנן בסוף תמורה. אשם תלוי יקבר, חטאת העוף הבא על הספק ישרף, ר' יהודה אומר יטילנה לאמה. ותניא כיצד אמר רבי יהודה יטילנה לאמה, מנתחה אבר אבר, ומשליכה לפני אמה ומתגלגלת ויורדת אנחל קדרון. ת"ר אשם לנחל קדרון. ת"ר אשם תלוי וחטאת [העוף] . הבאה על הספק וחולין שנשחטו בעזרה, ר' יהודה אומר יקברו ר' שמעון אומר ישרפו. שתק ר' יהודה. ירושלמי אשם תלוי בשיטתך יוכיח, שאסור באכילה ובהנאה וחייבין עליו כרת ויש בו זמן, ואתה אומר בקבורה ולא בשרפה, שתק ר' יהודה. ... פירושו אשם תלוי שוודט אחר שחיטה. וחטאת העוף הבאה על הספק, . שנודע לו אחר מליקתה. . דתנן בכריתות פ' המביא אשם חטאת העוף הבאה

סמץ ישנו בכל סוסירו. לא יראה ולא ימלא: אשם סלוי. בא הדר ר' יהודה ודנו דין אחר. הא דקרי ליה השתא דין אחר טפי על ספק כרת כגון חלב ושותן לפניו ושגג באחד מהן ואינו יודע

> בשריפה: הטאת העוף הבא על הספק. כגון הפילה ספק ולד ספק חזר רבי יהודה ודנו דין אחר נותר ישנו בבל אינו ולד אינה אוכלת בקדשים שמא תותירו וחמץ בבל תותירו מה נותר בשריפה ולד הוא עד שתביא כפרתה. העולה אף חמץ בשריפה אמרו לו אשם תלוי וחמאת באה על תנאי אם ילדתי הרי היא העוף הבא על הספק לדבריך יוכיחו שהן לחובתי ואם לאו הרי היא נדבה. בבל תותירו שאנו אומרים בשריפה ואתה וחטאת העוף מביאתו על הספק אומר בקבורה שתק ר' יהודה אמר רב יוסף ואין כאן משום חולין בעזרה דמקראי היינו דאמרי אינשי כפא דחמא נגרא בגווה נפיק במסכת נזיר בפרק מי שאמר נשרוף חרדלא 🌣 (אמר אביי) סדנא בסדני (דף כט.) ואסורה באכילה שמא חולין היא ומליקתה שויה נבילה יתיב מדויל ידיה משתלים רבא אמר גירא ופליגי בה רבי יהודה ורבנן בפרק בגירי מקטיל מדויל ידיה משתלים: וחכ"א בתרא דתמורהי חטאת העוף הבא מפרר וזורה וכו': איבעיא להו היכי קאמר על הספק תשרף רבי יהודה אומר מפרר וזורה לרוח ומפרר ומטיל לים או יטילנה לאמה: ואסה אומר בקבורה. דילמא מפרר וזורה לרוח אבל מטיל לים אאשם תלוי קאי דקאמר ר' יהודה בעיניה סותנן נמי גבי ע"ז כי האי גוונא כעיניה יקבר ואע"ג שהנותר ממנו אסור ר' יוםי אומר בשוחק וזורה לרוח או ממיל לים באכילה ובהנאה וענוש כרת והוא ואיבעיא להו היכי קאמר שוחק וזורה לרוח בבל תותירו: כפא דחטא נגרא. כף בזך שחקק האומן בתוכו ישרוף ושוחק ומטיל לים או דילמא שוחק וזורה את לשונו ואת חכו בחרדל. לישנא לרוח אבל מטיל לים בעיניה אמר רבה אחרינא ישרוף הומי"ר בלע"ז כמו מסתברא ע"ז דלים המלח קא אזלא לא שורפה חיה בע"ו (דף כט:): סדנא. בעי שחיקה חמץ דלשאר נהרות קאזיל נגר עושה סד לשום בו רגלי אסירים בעי פירור א"ל רב יוסף אדרבה איפכא כמו ותשם בסד רגלי (איוב יג): מסתברא ע"ז דלא ממיסה בעי שחיקה מדויל ידיה משתלים. מהרמת ידו חמץ דממים לא בעי פירור תניא כוותיה וממלאכתו משתלם שכרו כשנמלא גנב: גיראה. עושה חלים: או דרבה תניא כוותיה דרב יוסף תניא כוותיה דילמא. לרוח הוא דבעי פירור דרבה היה מהלך במדבר מפרר וזורה לרוח שמא יזרקנו שלם וימלאנו אחר היה מהלך בספינה מפרר ומטיל לים תניא ויאכלנו אבל לים מטיל בעיניה דממיסף כוותיה דרב יוסף היה מהלך במדבר שוחק וזורה לרוח היה מהלך בספינה שוחק ומטיל לים שחיקה קשיא לִרבה פירור קשיא לִרב ונימוק מאליו. לשון שחיקה שייך במתכת ולשון פירור שייך בפת: ים המלח. 10 [הנקרא מי"ר בטיא"ה] אין יוסף שחיקה לרבה לא קשיא הא לים המלח ספינה עוברת בו: בעי פירור. הא לשאר נהרות פירור לרב יוסף לא קשיא הא בחימי הא בנהמא: מתני' שיחמץ של שמא תפגע בו ספינה ותטלנו ולאו אדעתייהו: לא ממסה. אין המים ממסות אותו: סניא כווסיה דרבה. נכרי שעבר עליו הפסח מותר בהנאה ושל דחמן בעי פירור: חניא כווחיה ישראל האסור בהנאה שנאמר ולא יראה לך דרב יוסף. דע"ו בעי שחיקה: שאור: גמ' מני מתניתין לא רבי יהודה בחיטי. שהחמילו בעי פירור כלומר ולא רבי שמעון ולא רבי יוםי הגלילי פיזור שלא יתנס בשק ויזרקס אלא מאי היא דתניא חמץ יבין לפני זמנו יפזרם על פני המים שלא יוכל אדם בין לאחר זמנו עובר עליו בלאו תוך זמנו ללקטן מעל פני המים: בותבר' משום שנחמר לח ירחה לך. בגמרחי מפרש עובר עליו בלאו וכרת דברי רבי יהודה לה משום קנסא דעבר עליה משום בל יראה: גבו׳ בין לפני ומנו. משש

מהני דלעיל אומר ריב״א משום דהשתא אין נריך לאיסור איזה מהן אכל ואם שחטו ואירע בו פסול או נותר פליגי ר' יהודה אכילה והנאה וענוש כרת אלא בלד דבל תותירו לחודיה מלינו למילף ורבנן בשילהי פרק בתרא דתמורה? לר' יהודה בקבורה לרבנן - דליתיה בכולהו: רחבאין הרי הוא בבד תותירו. מימה לר"י

היכי עביד לעיל קל וחומר מנותר שאינו בבל יראה ובל ימלא והא חשיב הכא בל תותירו כמו בל יראה ואומר ר"י דמכל מקום נראה דעביד שפיר קל וחומר דנותר אינו בבל יראה דמיד שהותיר עובר ושוב אינו עובר אבל חמץ אפי׳ לאחר שהותיר

עובר בכל שעה בבל יראה: אמרן לו אשם תלוי יוביח. תימה לרשב"ח לדבריהם דרבנו דאמרו שהם בשריפה אמאי לא ילפינן חמץ מנותר שהוא בשריפה ואומר ר"י דמשמע להום הנותר בשריפה ולא כל איסורין שבתורה בשריפה ואפי׳ חמץ: ואתה אומר בקבורה. טעמא דר׳ יהודה דרים בת"כ מכי קדש הוא הוא בשריפה ולא חטאת

עוף ואשם תלוי בשריפה: רתבן נמי גבי ע"ז. חומר ר"י דרבנן דמתניתין היינו רבי יוסי דפרק כל הללמים (ע"ז מג:) אי נמי מתני' דהכא א"ש כרבנן דהתם דאמרו לו אף היא נעשה זבל ומגדל למחים ורחמנא אמר לא ידבק בידך וגו' והא דשרו הכא היינו משום דבחמץ כתיב לא יאכל ואינו אסור אלא כדרך הנאה וכי האי גוונא לאו דרך הנאה היא אבל בע"ו לא כתיב אכילה אואסור אפי׳ שלא כדרך הנאה: חכילק דלשאר גהרות. דלא מנינו שהיה שונה בשום מקום גבי

חמץ ים המלח אבל גבי ע"ו אשכחן בכמה דוכתין כי האי דלעיל יוליך הנאה לים המלח הלכך סתם ים דחני גבי ט"ז הוי יח החלח חיהו לרבה מועלת שחיקה בשאר נהרות כדקאמר בסמוך כאן בים המלח כאן בשחר נהרות: איפכא מסתברא. לשון איפכא אינו מיושב דמה שייך איפכה כיון שרבה משוה חומם: ע"ד דלא ממיםה בעי שחיקה. לכאורה משמע דלרב יוסף בעי שחיקה אפילו בים המלח דמסתמא אמאי דקאמר רבה אין

לריך שחיקה דהיינו בים המלח קאמר רב יוסף דבעי שחיקה ועוד אי בשאר נהרות דוקא קאמר רב יוסף דבעי

שעות עד שתחשך: (6) לאחר זמנו. משעבר הפסח עובר עליו בלאו שחיקה ולא בים המלח ולא פליג ארבה בע"ו אלא בחמץ א"כ מאי ואם אכלו אינו ענוש כרת ולקמן [ע"ב] מפרש ללאו: חוד ומנו. במועד: קאמר תניא כוותיה דרב יוסף ומאי קאמר נמי שחיקה קשיא לרבה ולפי זה לרב יוסף בשאר נהרות לא מהני שחיקה מדקמלריך להוליך ומשעה לים המלח ואין נראה דהא ר' יוסי מייתי ראיה מויזר על פני המים משמע דמהניא שחיקה בשאר נהרות ועוד דבכל מקום דמוכיר ים המלח

בע"ז ובשאר דוכתין לא מזכיר שחיקה ובכמה דוכתין מזינו דקתני ים המלח ואפי" הכי מהני בשאר נהרות דבסוף כל הצלמים (ע"ז מט:) של דולפת הומר יוליך הנאה לים המלח ואמרינן המם בגמרא גבי חבית שקול ד' זוזי ושדי לנהרא וכן בנזיר (דף כד.) ובמעילה (דף יא.) מגן ר' אליעור אומר יוליך הנאה לים המלח אלמא הקדש בעי ים המלח ובערכין (דף כע.) אמרינן גבי הקדש שקול ארבעה זוזי ושדי מגן גבי מפריש מעות לנזיר ומת יוליך לים המלח אלמא הקדש בעי ים המלח ובערכין (דף כע.) אמרינן גבי הקדש שקול ארבעה זוזי ושדי בנהרא לכך נראה דגם לרב יוסף לא בעי שחיקה אלא בשאר נהרוח בי כמו לרבה אלא דרבה סבירא ליה דמטיל לים סמם דע"ז היינו ים המלח ובלא שחיקה כדתנא רישא גבי צורת לבנה וצורת חמה ובכמה דוכתי יוליך לים המלח ורב יוסף מוקי לה בשאר נהרות ועל ידי שחיקה מדלא תני בהדיא יטיל לים המלח וליכא בין רבה לרב יוסף אלא חמץ בשאר נהרות ? וא״מ לרבנן דלית להו בע״ז (מפרר) [שוחק] חורה לרוח מה יעשו מע"ו אטו כל שעה יוליך לים המלח דלרבנן לא מהני שחיקה בשאר נהרות דקתני התם אמרו לו משם ראיה הרי הוא אומר ויזר על פני המים לא נחכוין משה אלא לבודקן כסוטה ומדאיצטריך להאי טעמא מכלל דלא מהני שחיקה בשאר נהרות וטעמא לפי שהמים מוליכים אותו על ידות הנהר™ ויש לומר דלרבנן מפרר וזורה לרוח במקום שאין מגדל למחים (כ) וכן אמרינן התם: רבי

על הספק אם משנמלקה נודע לו הרי זו תקבר. שתק ר׳ יהודה, היינו דאמרי אינשי כפא דחט נגרא כוי. פירוש כמו לגוי עד שאתה לוקח ממני במנה קח במאתיים שמא אצטרך ואקח ממך אחר הפסח. מני מתני 'לא ר׳ יהודה ולא ר׳ שמעון ולא

לעזי רש"י הומי"ר. לגמוא על ידי

מי"ר ביטיא"ה. ים המלח.

רבינו חננאל (המשך)

משל אומרין בני אדם, הכף שחטטו בני אדם וחקקו, כי חטט וחקק אחד הוא, כגון לו סוכה בתוכו, שורפין . החרדל שלו רלומר שאלו לא היו שורפיז החרדל שלו. וכז היה ר' יהודה מדבריו לא היו משתקיז י אוחו חלי חדוא רמו הי והם כבלים שנותניז ברגלי ווום כביים שנווגין הכלואים בבית גיראה. האומן ו החצים. וחכמים אומרים מסרר וזורה לרוח או מטיל לים. ותנן נמי גבי ע"ז כי האי גוונא, ר' יוסי אומר שוחק וזורה לרוח ומטיל . לים. ואיבעי [להו מפרר] ומטיל לים, שוחק ומטיל לים. או כשמטיל לים לא ופשיט רבה כי החמץ . דאזיל אפילו בשאר נהרות לעולם צריך פירור, אבל ע"ז דלים המלח הוא דאזיל לא בעי פירור. ואקשינן במדבר שוחק וזורה לרוח, בספינה שוחק ומטיל לים. ומשני הא דתניא שוחק בשאר נהרות, כי קאמינא אנא דע״ז לא הגדול. רב יוסף אמר חמץ כשמשליכין אותו לים לא בעי פירור, אבל ע"ז לעולם בעי שחיקה. יין... ואקשינן עלה והתניא היה לרוח בספינה מפרר ומטיל לים. ומשנינן הוא דתניא . מפרר בחטים, כי קאמינא

בעי פירור. מתני' חמץ של נכרי שעבר עליו הפסח מותר כו'. תוספתא ישראל וגוי שהיו באין בספינה (וחמץ . ביד ישראל] הרי זה מוכרו וחוזר וקונהו ממנו אחר . הפסח ובלבד שלא יערים גמורה רשאי ישראל לומר

דלא בעי פרירה בנהמא

והלכתא כרבה דאמר חמץ